

Създаването на счетоводна информация за трансакционните разходи чрез разширяване на системата от аналитични счетоводни сметки позволява отграничаването на трансакционните разходи, срещу които има еквивалент в друг ресурс от тези, разходването на които не води до създаване на такъв еквивалент. Разходването на капитал под формата на трансакционни разходи, които се капитализират в стойността на ресурсите, се възстановява от приходите от продажби. Възстановяването на разходвания капитал под формата на трансакционни разходи, срещу които няма еквивалент в друг ресурс, е от brutния доход. Това разграничаване подпомага разбирането на мястото и ролята на трансакционните разходи при формирането на финансовия резултат.

На основата на създадената счетоводна информация за трансакционните разходи могат да бъдат конструирани показатели за ефективност от вида: количество икономически ефект, което се създава с участието на единица разходи или единица ресурси (срв. с Гълъбов, 2007) - например: Ефективност на ТР = Печалба/Трансакционни разходи. Сравнението на стойността на този показател към началото и края на отчетния период позволява интерпретация за

ефективността от извършването на трансакционни разходи. Дори в случаите на увеличение на знаменателя във формулата, ако стойността на показателя нараства, то това може да се интерпретира като ефективно използване на ресурсите за извършените трансакционни дейности²⁷.

Заключение

Генерираната от счетоводната система информация за размера на трансакционните разходи ще подпомогне решаването на основни управленски задачи по оптимизация на организационната структура, производствените и разменните процеси, както и ще осигури емпирични данни за провеждане на теоретични изследователски програми, привличащи все по-голямо внимание в световната икономическа литература:

- Изследване на ефектите от различни институционални конфигурации върху размера на ТР (както и тяхното влияние върху възникването и промяната на институции) с цел разкриване на възможности за подобряване на стопанските резултати на предприятието (на микрониво) и потенциала за икономически растеж (на равнището на националното стопанство).
- Изясняване на отношението меж-

²⁷ Разбира се, интерпретацията на показатели от този тип следва да бъде изключително внимателна при отчитане на влиянието на останалите фактори, които евентуално са оказали въздействие върху финансовия резултат.